כירה פרק שלישי שבת לח.

שכח קדרה. אליבא מאן דאסר: **המבשל בשבת.** משנה היא: **ולא שנא.** אכל האי דשכח קדרה לא שנא בין שוגג למזיד והכי דרש להו קמתמה ולא פירש אי אשוגג מדמה לה ומותר לאוכלה אי אמזיד מדמה לה ואסור: **במזיד נמי.** אם השהה על גבי כירה מבעוד יום יאכל: **דלא אמי לאיערומי.** ולעשות מזיד ולומר שוגג הייתי דלא נחשדו ישראל על השבתות: **דאתי לאיערומי.** דאיסור דרבנן הוא וקילא ליה ואתי לשהויי מזיד ויאמר שכחתי: **מיתיבי שכח קדרה כו' בשוגג.** כגון האי דשכח יאכל בשבת: **במזיד.** דלא שכח אלא הניח לא יאכל: **ובשר טרוף.** דגלי דעתיה דלא לאורחים קבעי לה: **וכל המצטמק ויפה לו.** כלומר וכן כל שאר המצטמק ויפה להם אסור לאוכלן אם השהן מזיד: **קפני מיהם.** בשלא בישל כל צרכו דיש חילוק בין שוגג למזיד במשהה. קשיא בין לרבה ורב יוסף דשרו מזיד בין לרב נחמן דאסר שוגג: **בשלמא לרב נחמן.** מלי לתרוצי כי מניח היא דשוגג יאכל לפני גזירה דלמרינן לקמן דגזרו על השוכחין וכי איתמר דר' חייא בר אבא דתרילנא אליביה דשוגג אסור לאמר גזירה: **אלא דרבה ורב יוסף.** דאמרי אליבא דר' חייא בר אבא להתירא אף במזיד: **אי קודם גזירה.** אמאר דר' חייא: **קשיא מיהא מזיד.** דהכא תניא במזיד לא יאכל: **ואי לאחר גזירה קשיא נמי שוגג.** דאפי' שוגג ה"ל למיסר דאילו מתני' קודם גזירה נשנית: **המבשל בשבת.** בידים דאיכא מיזבא דאוריתא: **וה"ה לשוכח.** דהמשהה נמי מבעוד יום אם שכח בשוגג יאכל ואם במזיד המשהה לא יאכל דאילו בשלה בידים בשבת: **קשיא דר' מאיר אדר' מאיר.** דתניא לעיל ברים פירקין (לג.) לר' מאיר אליבא דב"ה חמין אכל לא תבשיל והכא שרי חמין ותבשיל שבישל כל צרכו: **וקשיא דר' יהודה אדר' יהודה.** דהתם מ"ר יהודה חמין ותבשיל והכא אסר תבשיל שבישל כל צרכו: **הא לכתחלה.** משנה קמייתא לשהות לכתחלה קמיירי והך בהשהה בכר קאמר דמותר לאוכלה: **כאן בגרופה וקטומה.** ההיא דלעיל מיירי בגרופה וקטומה כדקתני בה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ומה הן משהין על הגרופה שהתירו לשהות ר"מ אומר כו' הלכך אפי' לכתחלה שרי ר' יהודה והכא בשאינה גרופה הלכך דיעבד אסר: **עבר ושהה כמזיד מאי.** מותר לאוכלה או לא: **חמין לא אסר.** דמצטמק ורע לו: **כיליס אסר.** דמצטמק ויפה לו: **מאי לאו לאוסו שבת.** אסרן עליהן בתחילה: **לא לבשל הבאה.** אסר להן עכשיו שלא לעשות כן לשבת הבאה אבל בתחילה שרו: **מכלל דכיליס מלומקות כו'.** בעיא היא: **והכיאו לפניו.** כחול: **כעוזרדין.** שנצטמקו עד שנעשו דקות כעוזרדין קורמ"ש בלע"ז. ומדאמר ואכלנו הרבה מכלל דיפה להן: דמבעיא ליה בבשל ובשוגג ואליבא דר' יהודה אע"ג דאין הלכה כר' יהודה אי אסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד או דילמא אפי' בשוגג ומייתי ראיה ממעשה דר' יוסי דאסר ומשמע ליה דאפי' בשוגג היה מדקאמר ונשתהו ולא קאמר ושיהו ומיהו לשון עבר ושהה משמע במזיד כמו עברה ולשה דפסחים (דף מב.) ואומר דשב"א דקודם גזירה בעו דאחר גזירה פשיטא דאסור בשוגג כמו מזיד:

לא לשבת הבאה. כולה סוגיא בשאינה גרופה דבגרופה ליכא שום אמורא דאסר דפרישת לעיל והיינו כרב דאסר לעיל מצטמק ויפה לו: אפילו

שכח קדרה על גבי כירה ובישלה בשבת מהו. אע"ג דקיי"ל כמתניתא הכא בעי בדלא בשיל כמאכל בן דרוסאי דמודה ביה מתניתא אי נמי בעי אפי' בקידרא חיותא והא דשרינן בפ"ק (דף יח: ופס) קידרא חיותא היינו דוקא בתנור שחומו רב דבלא חיותא יתבשל עד למחר אבל כירה דשליט בה אורתא אסור דאיכא למיחש שמא יחתה: **אבל האי דלא קעביר מעשה בזיד נמי יאכל.** תימה דהא אמר בפ"ק (שם) לא תמלא אשה קדרה עבסיות כו' ואם נתנה למולאי שבת אסורין בכדי שיעשו וי"ל דבלאו הכי פריך שפיר מברייתא דמייתי:

בשלמא לרב נחמן בר יצחק **כאן קודם גזירה כו'.** תימה לר"י (לימא מרוויהו קודם גזירה והא דשרי בברייתא שוגג היינו בבשל כמאכל בן דרוסאי ורב נחמן אייתי בדלא בשיל כמאכל בן דרוסאי כדפי' ותירץ ר"ת דבישלה בשבת משמע שלא היתה קודם לכן כלל מבוטלת ולא בעי למימר נמי דרב נחמן סבר כר' יהודה דאסר תבשיל אפי' בשל כל צרכו וכ"ש לא בשל משום דדילמא ר' יהודה לא אייתי אלא במזיד אבל בשוגג מודה לר"מ דשרי אפי' לא בשל כל צרכו:

קשיא דר' מאיר אדר' מאיר. כאן משמע דסתם חמין ותבשיל הוי נמי מבושל כל צרכו דאי לא הכי לא הוה פריך מידי ורשב"ל אומר דאפי' אי סתם חמין ותבשיל הוי בלא בשיל כל צרכו פריך שפיר דהא בתינה גרופה משמע בברייתא דלעיל דאין משהין כלל אפי' בשל כל צרכו דאי הוה שרי בשל כל צרכו ה"ל לפרש מה הן משהין בתינה גרופה כדמפרש בגרופה והכא שרי ר"מ בשל כל צרכו אפי' בתינה גרופה מ"מ נראה דסתם חמין ותבשיל הוי נמי בבשל כל צרכו מדפשיטא ליה לתלמודא דמאן דאסר להחזיר אסר אפי' בשל כל צרכו כדמוכח גבי ואף ר' אושעיא סבר כו':

הא לכתחלה הא דיעבד. לא סגי דהאי שיעורא דהא לעיל שרי ר' מאיר סתם חמין דהוא אפי' לא הוחמו כל צרכן אפי' לכתחלה והכא אסר חמין שלא הוחמו כל צרכן אפי' דיעבד אלא צריך לשנויי כדמשני אקשיא דר' יהודה אדר' יהודה הא בגרופה וקטומה נמי צריך לשנויי (דהכא) דהא לכתחלה הא דיעבד דהא בתינה גרופה אסר לעיל אפי' חמין שנתבשל כל צרכו והכא שרי אלא דאיכא לשנויי הא לכתחלה הא דיעבד:

עבר ושהה מאי. דלא בשיל כמאכל בן דרוסאי ליכא לאוקמי דהא כבר פשט לעיל לאיסורא כרב נחמן בר יצחק ונראה לר"י דמבעיא ליה בבשל ובשוגג ואליבא דר' יהודה אע"ג דאין הלכה כר' יהודה אי אסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד או דילמא אפי' בשוגג ומייתי ראיה ממעשה דר' יוסי דאסר ומשמע ליה דאפי' בשוגג היה מדקאמר ונשתהו ולא קאמר ושיהו ומיהו לשון עבר ושהה משמע במזיד כמו עברה ולשה דפסחים (דף מב.) ואומר דשב"א דקודם גזירה בעו דאחר גזירה פשיטא דאסור בשוגג כמו מזיד:

לא לשבת הבאה. כולה סוגיא בשאינה גרופה דבגרופה ליכא שום אמורא דאסר דפרישת לעיל והיינו כרב דאסר לעיל מצטמק ויפה לו: אפילו

מסורת הש"ס

ס) תוספתא פ"ג כ"ק שם. מולין טו. ניטין נג: כילה יח: (תרומות פ"ב מ"ג) כתובות לד. ב) [ע"י תוספות ע"ז סו: ד"ה אמר רבא], ג) תוספתא פ"ג, ד) [פי' שמתחכין אותו תחיתת קטנות ומרסקין אותו עד שנערף כמקפה אי בשיטפי שבל ומן שתלמתה יולא שתנו ומתפרנ עם הכשיל. ערוך ערך טרף ג), ה) ומתמ' לתלמודא לא נראה לתלק כיון דר"מ לאסר אפילו הבשיל.

רבינו חננאל

הא דבעו מר' חייא בר אבא שכח קדירה ע"ג כירה ובישלה בשבת. ודרש להו המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולא שנא. כלומר במבשל יש להפריש בין שוגג למזיד אבל בשוכח השוגג והמזיד שוין. רבה ורב יוסף אמרי שוכח בין שוגג ובין מזיד מותר לא קנסר רבנן אפילו במזיד. רב נחמן בר יצחק אמר שנינהו אסורין וקי"ל כוותיה. ואותבינא עליה שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל כו'. ועלתה לרבה ורב יוסף בקושיא. ואקשינן הכא א"ר מאיר חמין שהוחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר, ובתחילת הפרק אמר ומה הן משהין, בש"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא תבשיל קשיא, דר' מאיר אדר' מאיר. ושנינן לא קשיא הא דקתני חמין אבל לא תבשיל לכתחילה. דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא, הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולפיכך אסור, והאי דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה. וכיון שנתקשה רבה ורב יוסף. נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק וקי"ל כוותיה, כל השוכח קדירה ובישלה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג. ומאי גזירה דבתחלה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח, ומשרבו משהו קדירה במזיד ואומרים שוכחים היינו, גזרו אף על השוכח. וביון דסלקי דמצטמק ויפה לו אסור, איבעיא לן עבר ושהה מאי. ואתינן למיפשטא מהא דתניא דאסר רבי יוסי בצפורי ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה, (שמא) [ש"מ] עבר ושהה קנסו רבנן. ודחינן לא אסר להו לעשות כן אלא לשבת הבאה. וכן סוגיא דשמעתא. פיס בה"א אף מחזירין. אוקימנא הא דקתני מחזירין

עין משפט נר מצוה

ז א מי' (פ"ג מהל' שבת הלכה ד) ופ"ו הל' כ: סמג לאין סה טור וש"ע א"ח סימן שיח סעיף ח: ח ב ג מי' פ"ג מהל' שבת הלכה כ: סמג לאין סה טש"ע א"ח סימן רנג סעיף ח:

לעזי רש"י

קורמי"ש. פירות העזורר (שיח בר).

מוסף רש"י

בשוגג יאכל. אפילו הוא עמהם ואפילו כו כיום (כ"ק עא. וחולין סז. וכע"ז ניסין נג:) ואין צריך להמתין עד הערב כמדי שיעבו, דהא דאמרינן בעלמא לערב כמדי שיעבו, לית ליה לר' מאיר אלא היכא דעבר ישראל איסורא ומזיד דאיכא מיחה דלא נמנייה הבאה מאיסורא, אבל בשוגג לא יאכל. כו כיום מד שתחבן, וכמדי שיעבו, יהוא הדין לאחרים נמי דאסור למיכליה כו כיום, דטעמא משום דלא נמנייה הבאה מאיסורא היא יכי שרי לאוכמא כמדי שיעבו לא מצי ליה הבאה מינה, ואיידי דתני ריש"ל בדידיה, דאשמעינן רבינא לתמיהא, תני נמי פיקא בדידיה (חולין שם. וכע"ז ב"ק נא.). אי לא יאכל הוא לעולם אבל אחרים ישראלים יאכלים (בתוכות שם).

רב נסים גאון

ביר"ה. אמר רבי חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי. דהכר שנרם לו לילך לציפורי הוא שמקורים בבמה מדליקין נרף מג) יוסי ששיתק יגלה לצפורי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com